

Зачепилівська районна державна адміністрація

Відділ освіти

Будинок дитячої та юнацької творчості

Всеукраїнська експедиція

учнівської та студентської молоді

«Моя Батьківщина – Україна»

Напрямок **«Духовна спадщина мого народу»**

Нагороджена медаллю

«За безкорисливе служіння Батьківщині»

2017 рік

Автор роботи: вихованці гуртка «Літературне краєзнавство» Миколаївської ЗОШ I –III ступенів Зачепилівського району Харківської області.

Керівник: Чуб Тамара Миколаївна, вчитель української мови та літератури Миколаївської ЗОШ I –III ступенів Зачепилівського району Харківської області, спеціаліст вищої категорії, вчитель-методист, керівник гуртка «Літературне краєзнавство», т. 953623.

Дніпро. Національний аерокосмічний центр. Тут у жовтні 2016 р. відбулося велике патріотичне зібрання, ініційоване Всеукраїнською громадською організацією учасників бойових дій «Побратими України». Тут 118 мужнім бійцям 25-ої окремої повітрянодесантної бригади були вручені відзнаки «За оборону Луганського аеропорту». Під час цього заходу медаллю «За безкорисливе служіння Батьківщині» була нагороджена і наша землячка, бібліотекар з с.Чернещина Зачепилівського району Харківської області Зоя Іванова. У відповідь, дякуючи за таку високу нагороду, Зоя Миколаївна прочитала свої твори, серед яких і присвячені захисникам Луганського летовища. І полетіли у зал, викликаючи сльози в мужніх воїнів АТО, їх рідних, волонтерів, схвильовані і тривожні слова:

Аеропорт, як привид-корабель,
Тривожить сон, дурманить спокій,
Стріля неспинно кулемет,
Із диму стовп стоїть високий.
Руїни, звалище, пільма
І дим, їдкий, неначе в пеклі,
Нестерпний біль і зморена душа,
І лиш надія ще тріпоче в серці.

І оживали перед очима місяці жаху і смерті, героїзму і нескореної волі, любові та ненависті. Безутішно плакали матері, що втратили на східному фронті своїх синів, дякували непереможні, незламні славнозвісні кіборги автору за проникливість і щирість поезій. І нагорода, і щирі оплески, і сльози слухачів - це, безумовно, визнання таланту і обдарованості Зої Миколаївни, твори якої близькі людям.

До речі, її вірш «Він крикнув криком журавлиним» увійшов до репертуару актриси Національного академічного драматичного театру ім. І.Франка Наталії Сумської, з яким вона виступала у столиці під час святкування Дня незалежності України. Співачка Олена Білоконь взяла для

виконання написану Зоєю пісню «Робіть добро» і запрошувала авторку на свій сольний концерт.

Твори чернецької поетеси-аматорки популярні у львівських виданнях «Життя», «Життєві історії». Вони побачили світ у журналах «Дніпро» та «Чорнильна хвиля». Добірки її поезії з'явилися в літературних альманахах «Дух землі», «Мати», «Антологія сучасної української літератури»(2015), «Сонячна палітра»(2016). Знаходять своїх читачів вірші Зої Журавки (псевдонім від дівочого прізвища Жура) й на сайті «Клубу поезії» в Інтернеті, отримуючи досить високі бали. Часто їх можна прочитати і на сторінках районної газети «Горизонти Зачепилівщини». То хто ж вона, Зоя Журавка, чії поезії хвилюють, зачіпають за живе, чия жага до творчості не згасає, а здійсмається все новими сплесками її натхненної душі?

Народилася Зоя в мальовничому селі Чернецьчина нашого району. Закінчивши школу, навчалася на мед сестринському відділенні Красноградського медичного училища. Працювала в Харківській міській лікарні № 1 у відділенні обсервації. У 1989 році, створивши сім'ю, повернулася до рідного села і ось уже майже 30 років живе тут.

Як зізнається сама Зоя, віршувати почала ще з шкільних років. Писала, а потім спалювала списані поетичними пробами зошити - соромилась виносити їх на людський суд. Та, кажуть, всьому свій час. У складні 90-і роки, коли не видавалася своєчасно зарплатня, товари в магазинах продавалися за талонами, дівчина замислилася: як привітати маму з Днем народження? І написала для неї вірш. Колишній її вчитель музики Каленіченко Віталій Володимирович поклав слова на музику, і Зоя заспівала пісню для мами. То був найкращий дарунок! З того часу і почала вона читати свої твори перед людьми та друкувати їх.

Як бачимо, Зоя Миколаївна - звичайна жінка, обтяжена домашніми клопатами, родинними справами, побутом, професійними обов'язками і турботами. Та вирізняє її небайдужість, активна життєва позиція і твори – щирі, відверті, хвилюючі. Їх немало. І про що б вона не писала – рідну Україну, родину, кохання, спонукала до роздумів – всі її вірші променисто палкі,

оптимістичні, пройняті глибокими патріотичними почуттями, любов'ю і добром.

Умовно творчий доробок нашої землячки за жанрами можна поділити на пейзажну, інтимну, громадянську, філософську лірику і прозу. Головним мотивом громадянської поезії є любов до Батьківщини, вболівання за її долю, бажання бачити свій народ вільним і щасливим, прагнення спонукати людей до активних дій задля процвітання рідної землі. Варто лише прочитати назви віршів: «Ми українці», «Я люблю Україну», «Не думай, людино, що вічно живеш», «Моє рідне село», «За Україну» - і відразу розумієш, що автор – патріот України, який відчуває відповідальність кожного з нас окремо і всіх разом за майбутнє нашої держави:

Це Україна – пшеничне поле, синя даль.
За Україну моя і радість, і печаль.
Я українка – цього нікому не змінить.
За рідну землю завжди душа моя болить.

(«За Україну»)

Якою різною може бути ця жінка – ніжною, ліричною, залюбленою в край, де «вишня в садочку, і туман, і роса, вишивана сорочка і русява коса», де «всміхаються очима волошки у житах», де «мальви, як цариці, вдягли зелен-спідниці», де «тополя розлога у білім пуху, немов наречена»... А може бути різкою, навіть злою, коли говорить про тих, кому байдужі чужі болі і печалі, кого цікавить лише власне багатство, статки. Ось тоді і з'являються у її творах слова «ситий скот», «оті багачі, які ніяк не нажеруться» і в яких «навіть жир виступа на плечі». Звинувачує лицемірність таких українців, що «обікравши країну, моляться Богу». Закликає не бути байдужими до долі матері-України і застерігає:

А прийде хвилинка, спитає Господь:
Як жив ти, чи є на руках твоїх кров?
Не думай, людино, що вічно живеш,
На той світ нічого цього не візьмеш.

(«Не думай, людино, що вічно живеш»)

Червоною ниткою через громадянську поезію Зої Журавки проходить тема війни. І як би політики не називали сучасні події на сході України – збройним конфліктом, неоголошеною війною, антитерористичною операцією, жінка, як і будь-яка мати, переконана: це війна, жорстока, кровопролитна, несправедлива, бо несе смерть і розлуки, горе і розруху. І падають на папір болючі і важкі, мов сльози, слова:

Війна – то надія й чекання,
Павутиння пряде сивина.
Щось застрягло у горлі...мовчання.
Так болить, що і сліз вже нема.

(«Війна»)

Як і будь-яка жінка, дружина, мати, бабуся, поетеса болісно сприймає новини про події на фронті. Особливо збурюють її почуття звістки про загибель українських хлопців. До сліз хвилюють нас її поезії «Розмова...до і після..», «Нестерпний біль», «Благословення свекрухи». Читаєш:

Я завжди з тобою буду, як колись,
Я бузком розквітну, мамо, посміхнись,
Я могутнім дубом стану край воріт,
Буду тобі тінню у спекотні дні.
Я впаду росою ранком на поріг,
Я розквітну маком на твоїм дворі,
Я загляну сонцем у твоє вікно,
Дощиком краплистим на твоє чоло.
Прилечу весною, мамо, журавлем,
Кину в твої коси пир'ячко вінцем.
Білим-білим снігом в косах залишусь,
Болем в твоїм серці завжди відгукнусь.
Ти не плач, матусю, рідна, не журись.
Я завжди з тобою буду, як колись.

Райдугою в небі влітку посміхнусь,

Руки поцілую й в небо повернусь... -

і розумієш: ні, герої не вмирають, живуть у наших добрих справах, пам'яті про них, у дітях та онуках. Вічною буде наша вдячність тим, хто піднявся на захист українських кордонів, зупинив ворога на східних рубежах.

Герої не вмирають,

Це наша пам'ять, наша суть.

Своє життя, що обірвалось,

У наших віршах доживуть.

(«Герої не вмирають»)

Глибоко вразила Зою Миколаївну звістка про загибель 49 воїнів 25-ої окремої повітрянодесантної бригади ЗСУ у червні 2015 року, серед яких був і 23-річний Павло Ніконов, онук Л.К.Сливки з Чернещини. Красень, сміливець, розумник, душа компанії. Каратист, боксер, футболіст, десантник. Несправедливо рано обірвалося його молоде життя на злеті мрій, планів, щирих почуттів, бажання прислужитися рідній Вітчизні в годину небезпеки. І коли смертельно поранений величезний військовий транспортник ІЛ -76 рухнув на випалену луганську землю, душа Павла піднялася в українське небо, залишивши яскравий, як зірка, слід у наших душах, у наших серцях.

А в Зої Журавки пам'ять про юнака-героя, якого вона добре знала, зустрічала на сільських вулицях, вилилася у творах. Це йому присвячена поезія «Він крикнув криком журавлиним», про яку ми згадували на початку нашої розповіді. Це про нього і прозовий етюд «Дощ із материнських сліз». Цей невеликий за обсягом твір – журлива розповідь про Пашу, про почуття матері, яка втратила сина, про батька, який став волонтером, щоб допомагати тим, хто цього потребує. «Багато зроблено добрих справ, а біль не втихає, серце щемить і плаче, як цей дощ за вікном, оплакуючи її пекучий біль. Тоні здається, що вона зі своїм болем не сама, бо разом з нею і з тисячами матерів, які тужать за своїми синами, плаче й наша матінка-природа. Жінка складає на грудях стомлені руки і благає, дивлячись на небо: «Мати Божа! Коли скінчиться війна і

вщухне цей болючий дощ із материнських сліз?» На наш погляд, це не лише художній твір, а й звернення-заклик до представників влади, політиків зробити все для закінчення воєнних дій на Донбасі.

Та повернімося до жанрового розмаїття творів Зої Журавки. Крім громадянської лірики, велике місце в її доробку займає інтимна лірика. І це не лише вірші про кохання: «Для тебе», «Кохай мене», «Тобі одному», «Зима за вікном про кохання співа», «Я тебе вимолю у Господа», «Туманами схована сповідь», етюд «Як довго я тебе чекав». Про важливість родини, батьківської науки, відповідальності за долю близьких, людяності, небайдужості до того, чим і як живуть рідні, говориться у поезіях «Молюсь за сина», «Сидять старенькі біля тину», «Долею зігнута», «Заповіт», «Батьківський садок», «Сину», «Родина», «Я хочу спинити час», «Дві Маринки», «Сини мої – два лебеді крилаті». Та все ж провідною темою в інтимній ліриці є оспівування матері, її святого почуття любові, готовності задля щастя своєї дитини здійснити нездійсненне. Поезії Зої прославляють як її рідну неньку, так і всіх українських жінок-матерів:

Любов материнська й молитва свята
Завжди оберегом для них щоб була.
Летить, святі янголи, вслід, де сини,
Від лиха страшного прикрийте крильми.

(«Сім янголів»)

«Пісня про маму», «Рушники», «А може, ще й стріну», «Молюсь за маму», «Думки летять до тебе, мамо», «Мені цю ніч наснилась мама» - перелік поезій про незнищенне почуття вдячності жінці-матері за її материнський подвиг можна продовжувати. Всі вірші нашої землячки підкорюють щирістю і подекуди наївністю, благоговінням перед величністю української Матері.

Не менш цікава і пейзажна лірика Зої Миколаївни. Вся природа в ній жива, яскрава, одухотворена. Вміло підбирає поетеса образні художні засоби – епітети, метафори, порівняння. Туман «закружляє осіннім листом», танець «дикий пухких сніжинок», вітер «впаде до ніг сніжним пухом» («Хурделиця»);

літо «покотом в траву», хмарини «в небі зграями кружляють хоровод», сльози «росами впадуть у споришах» («Дощем дихнуло літечко»); сіно «дурманить, п'янить хмільним ароматом», промені сонця «грайливо блукають по тілу».

Часто жінка замислюється і над проблемами виховання. Сама мати двох синів, вона розуміє велику роль прикладу батька й матері, відповідальності за те, якими людьми виростають наші діти, які моральні якості прищеплюються їм з дитинства. Вона переконана:

Якщо життя ми дали дитині,
То нам довіку нести провину.
Ніхто не винний, так ми навчили.
Як нас не любить – ми не любили.
Що ми вкладали в дитяче серце?
Любов і вірність чи зради зерна?
Бо що посієш, те й будеш жати,
Радіти будеш чи сумувати.

(«Діти наші»)

До філософських роздумів спонукає і поезія «Рани в серці не лікує час», закликаючи жити за Божими заповідями, мудро і терпляче зносити випробування і труднощі. Адже

Це не правда, що лікує рани в серці час,
Лиш бинтує милосердно, щоб вогонь не згас.
Ти від того болю ліків не шукай –
У молитві з Богом тихо розмовляй.
Попроси, що хочеш, поділись, що є,
І впусти той спокій, що Господь дає.
А написане на долі треба пережити –
Час всьому... сміятись, а тоді тужити.

Ми з вами здійснили невелику подорож рядками творів завідувачки Чернешинської бібліотекою-філією З.М.Іванової (Зої Журавки), розповіли про тематику її поезій. Сама поетеса говорить: «Пишу про те, що болить і хвилює».

А хвилює її багато. Тому й працює над збагаченням словникового запасу, шліфуванням мовних зворотів, підбором вдалих, точних тропів. Актор поетичного слова вимогливо ставиться до своєї творчості:

Лети, моє слово, до серця людського,
Торкай щирю душу і плакати змушуй.
Я буду від серця свого говорити,
Щоб слово моє могло ворога вбити.
Лети, моє слово, і змушуй кричати,
Народ український з колін підіймати,
Вселяй, моє слово, любов і надію,
А в ворогів наших щоб тіло тремтіло...

(«Лети, моє слово»)

Ми пишаємося тим, що наш степовий Зачепилівський край народив багато талановитих людей, які прославляють Батьківщину сумлінною працею, спортивними та науковими досягненнями, творчими здобутками. Гідне місце серед них займає і наша землячка – Зоя Миколаївна Іванова (Зоя Журавка).

ВИКОРИСТАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Антологія сучасної української літератури. Хмельницький. Вид. ФО-П Стасюк Л.С. – 2016. – с.32-36.
2. Дух землі. Хмельницький. Вид. ФО-П Стасюк Л.С. – 2015. – с.109-114.
3. Матеріали Інтернетклубу «Клуб поезії».
4. Мати. Хмельницький. Вид. ФО-П Стасюк Л.С. – 2015. – с.6-15.
5. Оборонцям Луганського аеропорту присвячено// Горизонти Зачепилівщини. – 2016. - №47. – с.2.
6. Поезії// Горизонти Зачепилівщини. – 2017. - №1. – с.3.
7. Поезії // Життєві історії. – 2017. - №18. – с.7.
8. Поезії // Життя. Історії. – 2017. - №17. – с.7.
9. Поезії // Життєві історії. – 2016. - №5. – с.3.
10. Сонячна палітра. Літературний альманах. Хмельницький. Вид. ФО-П Стасюк Л.С. – 2016. – с.3-6.
11. Журавки поетичне джерело// Горизонти Зачепилівщини. – 2015. - №11. – с.4.